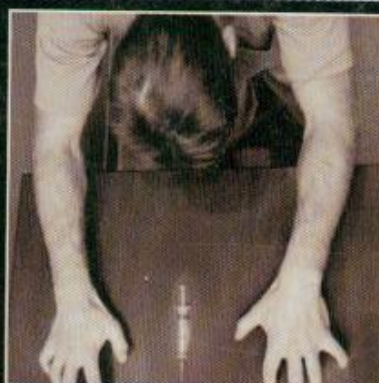

هومین کنگره

انجمن روانشناسی ایران

مجموعه مقالات

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی ۱۹-۲۱ اردیبهشت ۱۳۸۵

بررسی مقایسه‌ای عوامل تنیدگی‌زا و راهکارهای مقابله‌ای در افراد مبتلا به دیابت و سالم

دکتر حمیدرضا آقامحمدیان*

دکتر بهرامعلی قنبری**

مرضیه واعظی***

مقدمه

نگاهی به گستره تحقیق در زمینه تنیدگی نشان می‌دهد که گام نخست در این راه ارائه تعریفی از مفاهیم تنیدگی و سازش است (دادستان، ۱۳۷۷). از دیدگاه سلیه، استرس (Stress) واکنش نامشخص بدن نسبت به توضیحات و خواسته‌هایی که از یک شخص انتظار می‌رود، تعریف می‌شود. به عبارت دیگر تنیدگی مجموعه تغییرات انطباقی است که بدن فرد، برای کمک به او جهت تطبیق خود با انواع موقعیتهای اجتماعی و سیاسی و محیطی ارائه می‌دهد (کوپر، ۱۹۹۴).

لازاروس و فولکمن (۱۹۸۴)، دو شکل کلی از رویارویی را تعیین می‌کنند که شامل رویارویی (Problem - focused) و رویارویی هیجان‌مدار (Emotion - focused) می‌شود. مقابله مسأله‌مدار در حقیقت شامل تلاشهایی هدفمند برای کنترل و تغییر منبع پریشانی می‌باشد مثل فردی که در موقع ناراحتی، فعالیت یا سرگرمی جدیدی برای خود می‌یابد. مقابله هیجان‌مدار شامل تلاشهایی برای تعدیل شناختی و واکنشهای هیجانی برای موقعیتهای تنیدگی‌زا می‌شود مانند فردی که در مقابل تنیدگی الکل مصرف می‌کند و یا ساعات و اوقات بهتری را برای خود خیالپردازی می‌کند (هابفول، ۱۹۸۸).

ابتلا به دیابت یک استرس بزرگ در زندگی است شخص مبتلا نیازمند شمار زیادی تطابق فیزیکی و روانی است و بای‌د دید جدیدی نسبت به خود داشته باشد (واتکینز، ۲۰۰۰). شرایط زیانبار زندگی، ناکامیهای شدید و ضایعات خانوادگی می‌تواند در علت‌شناسی دیابت سهیم باشد و این عوامل می‌تواند باعث آغاز دیابت قندی و یا بدتر شدن سیر بیماری شود (ولمن، ۱۹۸۸).

با توجه به اهداف ذکر شده و با در نظر گرفتن تحقیقات گذشته در قلمرو موضوع پژوهش، فرضیه‌های زیر تدوین گردیدند:

- بین فراوانی عوامل تنیدگی‌زا در افراد مبتلا به دیابت و افراد سالم تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- بین شدت عوامل تنیدگی‌زا در افراد مبتلا به دیابت و افراد سالم تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- بین راهکارهای مقابله با عوامل تنیدگی‌زا در افراد مبتلا به دیابت و افراد سالم تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش

* دانشجویار گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

** استادیار گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

*** کارشناس ارشد روانشناسی بالینی